

Danmark mangler

Peter Cowie: „International Film Guide 1967“, Tantivy Press, London.

„International Film Guide“ er fundamentet for den ihærdige og ikke så lidt idealistiske Peter Cowies støt voksende publikationsvirksomhed, og alene af den grund bør man naturligvis købe den. Der er unægtelig mere solidt stof i de andre „Film Guide“-udgivelser end i den stadig en smule rodede omend sympatiske filmårbog. Den er nu blevet officielt anerkendt af den internationale sammenslutning af Cinémas d'Art et d'Essai, og den har stadigvæk især værdi for den rejsende filmentusiast, der altid vil være sikker på at finde frem til de biografer, der viser film, som det er værd at se, når man kommer til fremmede steder. De danske kunstbiografer er også kommet med, men ellers er der ikke meget Danmark i bogen. Filmmuseet omtales, og „Kosmorama“ er med i listen over tidsskrifter, men ifølge „Film Guide“ laves der ikke film af international interesse i Danmark endnu. Det var et synspunkt, som man næppe kunne være uenig med redaktøren i, hvis det var hans princip, der lå til grund for udeladelsen af den danske produktion. Men når svenskerne breder sig over 16 sider, skyldes det simpelthen, at man har købt sig 16 sider. Og så synes man jo nok, at vi ikke havde behøvet at fedte sådan fra dansk side. Både „Sult“ og „Der var engang en krig“ kunne godt have haft et par reklamesider. Men alt bliver bedre til næste år. Og dette sikkert også.

Ib Monty.

Ekspressionismen

Rudolf Kurtz: „Expressionismus und Film“, Hans Rohrer Verlag, Zürich 1965.

Den østrigske kritiker Hermann Babr karakteriserede i sin bog *Expressionismus* (1919) ekspressionismen inden for malerkunsten som *Augenmusik*. Udtrykket egner sig også glimrende til at karakterisere den filmiske ekspressionisme. Man talte ifølge sagens natur til synssansen, men det, man ville opnå, var virk-

ninger, som svarede til musikkens. Når man i dag ser en Murnau-film, melder Bahrs udtryk sig næsten uvilkårligt.

De store ekspressionistiske kunstværker inden for litteraturen skabtes ikke af de egentlige ekspressionister (dvs. de herrer, som udarbejdede manifeste, programartikler osv.), men af de store personligheder, der fandt ideen egnet for det, de ville. På samme måde gik det inden for filmen. Robert Wiene lavede med „Dr. Caligari“ (1919) den mest typisk ekspressionistiske film, men den store, uforgængelige ekspressionistiske filmkunst skabtes af folk som Murnau, Lang og Pabst. På den anden side af Atlanterhavet adopteredes den filmiske ekspressionisme af Josef von Sternberg.

I de senere år har respekten og interessen for den tyske filmekspressionisme været stigende. I Frankrig er Murnau blevet hyldet af Astruc som „filmhistoriens største poet“, Lotte Eisner har udsendt en Murnau-bog, og hendes tidligere værk om den tyske ekspressionisme, „L'Écran démoniaque“, foreligger nu i en statelig ny udgave, ligesom det er kommet i en tysksproget udgave. Godard har på sin særlige måde hyldet Lang i en af sine film. Den tyske filmekspressionisme er faktisk aktuel. En bog som Kracauers „From Caligari to Hitler“ er stadig diskussionsemne, skønt flere af dens påstande er omtrent så absurde som dr. Goebbels' diverse udsagn.

Og nu har Hans Rohrer Verlag, Zürich (der også huskes for trebindsværket „Internationale Filmbibliographie 1952–1965“) udsendt et fotografisk optryk af Rudolf Kurtz' klassiske „Expressionismus und Film“; bindet angives at være det første i en planlagt serie „Filmwissenschaftliche Studententexte“.

Kurtz' med rette højt estimerede bog virker dog ikke det mindste *wissenschaftlich*. Kurtz var da heller ikke videnskabsmand, men kritiker, endnu bedre: *Kunstfreund*. Han hørte til den kreds af litterater, der færdedes i *Café des Westens* i Berlin og i de forskellige Berliner-kabaret-lokaler, og var en protegé af den